

rează dăruire, niveluri artistice de unică vibrație, creează o atmosferă cu totul deosebită, cu implicații în relația interpreți-public. Și indiscutabil concertul de la Bratislava, a fost un exemplu de desăvîrșire artistică, demonstrînd din partea întregului ansamblu, o mare dorință de a se întrece pe sine.

Trezind întreg interesul instrumentiștilor și prin aceasta deosebitele lor resurse, Iosif Conta a știut să scoată nu numai efecte de mare strălucire ci și interpretări în perfecte coordonate stilistice.

Momente captivante în derularea *Fantasticii* lui Berlioz, piesă de rezistență a concertului — cîntecul celor doi păstori din *Scena cîmpenească*, fascinantă erupție de energii din *Final*, frumusețea valsului care a avut de astă dată șerpuii largi, plutind liniștit în întreaga orchestră.

29 octombrie — Tatabanya. Sute de muncitori și metalurgiști din marele centru industrial al Ungariei vin să-i asculte pe artiștii români. Momentul relevant al serii: *Simfonia a IX-a* de Șostakovici — vast teren de desfășurare a virtuozității formației, a pregătirii unor soliști.

Iosif Conta dezvăluie de fiecare dată, pe măsură ce orchestra îi înțelege tot mai bine intențiile, profunzimea acestei muzici, sublim amestec de spirit, liniște, lumini iradiante. Cu o gestică spectaculoasă, captivantă deopotrivă pentru instrumentiști și pentru public, Iosif Conta iluminează continuu izvoarele partiturii.

Exactitate, tempi perfect aleși, (remarcabilă mi se pare încetinirea *Andantelui*), frazări firești, ritmuri frenetice au dat versiunii *Simfoniei a IX-a* de Șostakovici, la Bratislava, repere definitorii pentru ansamblu și această versiune merită indiscutabil o rapidă gravare pe disc.

30 și 31 octombrie. În străvechea sală „Franz Liszt“ a Academiei de Muzică din Budapesta orchestra bucureșteană întâlnește în două concerte cu programe diferite exigentul public muzical din Capitala Ungariei.

În programele celor două manifestări: *Simfonia a IX-a* de Șostakovici, *Suita a II-a „Daphnis și Chloe“* de Ravel, *Simfonia „Fantastica“* de Berlioz, *Rapsodia I-a* de George Enescu, *Texturi* de M. Moldovan, *Simfonia spaniolă* de Lalo, *Concertul nr. 3 pentru vioară și orchestră* de Mozart. „Tot ansamblul — scria cronicarul ziarului Magvar Nemzet într-o amplă și entuziastă dare de seamă asupra concertelor susținute de artiștii români la Budapesta — este exemplar de însuflețit, plin de bune intenții și știe să găsească permanent de-a lungul desfășurării partiturilor — rezolvări minunate.“ O impresie deosebită a produs la Budapesta piesa *Texturi*, publicul budapestan a înțeles captivanta sobrietate a acestei partituri... Așa cum spuneam la posturile noastre de radio, transmitînd în direct primul concert al orchestrei noastre la Budapesta, aplauzele publicului au autentificat unul din primele mari succese internaționale ale lui M. Moldovan, succes pe care-l datorează înainte de toate artei, responsabilității cu care Iosif Conta s-a apropiat de partitură.

...Episod inedit în cadrul celei de a doua manifestări de la Budapesta. Înainte de concert cu o oră violonistul Ion Voicu — care s-a dovedit un strălucit solist a 7 dintre manifestările acestui turneu — se îmbolnăvește subit. Chemat de urgență, un

medic confirmă necesitatea înlocuirii solistului. Se caută o soluție... și soluția a fost de îndată găsită în orchestră, în ansamblul simfonic al Radioteleviziunii care în ultimii ani a integrat în rîndurile sale cîțiva soliști de talie internațională. Printre aceștia, contrabasistul W. Güttler întors recent de la Geneva unde dobindise laurii unui mare concurs de interpretare.

W. Güttler avea „în degete“ *Concertul pentru contrabas în Re major* de Vivaldi; Ștefan Korody și-a însușit temeinic în ultimii ani o emoționantă partitură mozartiană: *Concertul în La major K.V. 622*.

Secretarul orchestrei caută urgent pe bibliotecarul Academiei de muzică din Budapesta... Spre bucuria tuturor, se găsesc știmatele... Într-o cameră de studiu alăturată sălii de concerte, se face o lectură rapidă. La ora 7,20 se anunță intrarea pe scenă... stabilirea circuitelor cu postul de Radio, București.

Iosif Conta pășește cu siguranță pe podiumul de concert. Ca de atîtea ori, înaltul profesionalism al formației, responsabilitatea instrumentiștilor, talentul soliștilor învinge. În pauză, cîțiva muzicieni îmi vorbesc, printre altele, despre perfecțiunea acompaniamentului. „Este un fenomen rar acest tînar instrumentist — scrie cronicarul ziarului budapestan mai sus citat, referindu-se la contrabasistul Wolfgang Güttler — care scoate sunete ce pot fi invadate și de un violonist și dovedește moment cu moment o muzicalitate debordantă“.

Spațiul nu-mi permite să „decupez“ și alte imagini din filmul prestigiosului turneu concertistic.

Înceind, aș vrea doar să transcriu o declarație pe care o făcea după concertul de la Praga dr. Václav Smetacek, renumitul șef de orchestră praghez.

„Orchestra ne-a încîntat pe toți. Nu pot decît să vă felicit; omogenitatea compartimentelor, soliștii de mare clasă, stilul, muzicalitatea, gustul desăvîrșit — tot ce-și poate dori un iubitor de muzică am găsit în această seară.

Transmiteți membrilor orchestrei, dirijorului Iosif Conta, violonistului Ion Voicu, că muzicienii Bucureștiului au încîntat publicul Pragăi.“

Ce aș mai putea să adaug despre valoarea concertelor prezentate de colectivul simfonic al Radioteleviziunii Române peste hotare după o asemenea entuziastă și, am certitudinea, neconvențională declarație?

Iosif SAVA

Aspecte ale educației muzicale în R. S. Cehoslovacă

În R. S. Cehoslovacă, pedagogia muzicală are o tradiție bogată în însemnate succese. Savantul englez Charles Burney (sec. XVIII) spunea că „Boemia este conservatorul Europei“, iar Smetana, referindu-se la muzicalitatea poporului ceh declara că: „muzica este viața cehilor.“ În articolul său: *Creația muzicală pentru copii și tineret, în lumina dezvoltării stilului muzical*, Ladislav Bourlas arată că fiecare om se naște cu însușiri muzicale ce vor putea fi dezvoltate numai pe baza unei serioase educații.

Este vorba aici nu numai de faptul că omul se poate realiza în diferitele domenii ale muzicii pe baza constantelor sale bioantropologice, îmbogățite prin experiența mediului înconjurător, ci și că el se poate dezvolta optim, astfel încît să reacționeze estetic la limbajul muzical curent, în același timp adaptîndu-se diferitelor sisteme muzicale noi.

Școala cehoslovacă acționează cu hotărîre pentru emanciparea culturală a întregului popor, adaptîndu-se tuturor năzuințelor de progres ale pedagogiei muzicale moderne.

Prin eficacitatea sa emoțională și estetică, educația muzicală face parte integrantă din educația generală a personalității copilului. Toți copiii, pînă la vîrsta de 15 ani, trebuie să primească o educație muzicală în raport de aptitudini, pe baza diferențierilor psihice, și, bineînțeles, prin asigurarea timpului material optim necesar în cadrul programei de învățămînt general.

Formarea personalității muzicale a copilului se realizează prin educarea vocii și cîntului, perfecționarea intonațiilor și ritmului, a cîntului propriu-zis: prin pregătirea tehnică instrumentală și a cîntatului în ansamblu, formarea perfectă a auzului și respectarea tempoului; prin exerciții începute la vîrstele cele mai timpurii; prin susținerea unor programe muzicale în care elevii, cu ajutorul profesorilor, sau chiar independent, se manifestă sincretic (poezie, mișcare, ghicitori, jocuri muzicale vocale și instrumentale, etc.)

Astfel, acționînd independent, copiii vor învăța să-și folosească timpul liber prin jocuri muzicale, vor învăța să se apropie de arta muzicii. Toate aceste activități pot fi realizate cu ajutorul mijloacelor audio-vizuale moderne: (tabele magnetice cu portative și note muzicale, diapozitive, filme, instrumente de percuție ușor de stăpînit, discurile școlare pentru toate clasele, acompaniamente la pian a unor lieduri, organizarea de către radioteleviziune a unor programe școlare.

În raport cu evoluția psihologică a copiilor, școala cehoslovacă evoluează în mai multe etape.

La vîrsta preșcolară, copiii între 4—6 ani merg la grădiniță, unde muzica este legată strîns de joc și de jucării. Sistemul ritmic Dalcrose este aplicat cu succes în aceste instituții preșcolare. La vîrsta tinerei pubertăți, copiii între 6—9 ani frecventează școala elementară, unde își completează cunoștințele muzicale cu elemente intuitive. În această etapă, elevii beneficiază de o oră de educație muzicală pe săptămîină (clasele I-III). La vîrsta prepuberă (clasele IV-VI), elevii au cîte 2 ore de educație muzicală pe săptămîină, unde li se predau principiile muzicale de bază și activează practic, ca într-un atelier muzical, participînd într-un ansamblu coral sau instrumental, ceea ce contribuie la dezvoltarea îndemnării tehnice, vocale sau instrumentale. La vîrsta pubertății se pun pietrele fundamentale pentru dezvoltarea simțului de apreciere estetică a compozițiilor și pentru o orientare independentă a copilului în lumea muzicală. În cl. VII—IX (perioada puberilor), educația muzicală se realizează printr-o oră pe săptămîină, plus cursuri facultative de cor și ansamblu instrumental, cîte 2 ore. La vîrsta postpuberală (16—19 ani) — (gimnaziul de 4 ani) — educația muzicală se realizează astfel: în primii doi ani, obligatoriu, 2 ore pe săptămîină, alternativ cu edu-

cația estetică. În primul an de curs, tema educației muzicale o formează „Muzica și societatea“ (unde, cînd și cum se alcătuiesc producțiile muzicale); în anul următor „Muzica în contextul cultural educativ“, în continuare materia *muzică* devine obiect facultativ. Chiar în facultate, fiecare student are posibilitatea să activeze, fie într-un ansamblu coral, fie într-unul instrumental, în cadrul cluburilor organizate pe lîngă facultăți. Preocupările muzicale ale studenților sînt evidente: discuții, aprecieri și referate asupra literaturii muzicale universale, însușirea cunoștințelor în domeniul esteticii, psihologiei și sociologiei muzicale, confruntări de opinii pe teme muzicale, etc.

În afara acestei structuri a educației muzicale în școlile generale, în Cehoslovacia există școli de muzică pentru elevii talentați, de la grădiniță pînă la gimnaziu, alții își completează educația muzicală în școli de artă populară, cercuri, case de cultură și chiar cu profesori particulari.

Noua concepție a educației muzicale pune accent pe un nou conținut, noi forme, noi metode de lucru. Profesorul de educație muzicală este considerat ca trebuind să fie un muzician complet care în primul rînd, știe să insuflă elevilor dragostea sa pentru muzică. Obiectul principal al noii concepții este renașterea generală a educației muzicale cehe, pe bazele noilor pedagogii muzicale teoretice, în acord cu recunoașterea înruditelor discipline științifice, avîndu-se în vedere actualele necesități ale societății și dezvoltarea muzicală a întregului popor. Ea ține seama de orientarea omului asupra diferitelor sisteme stilistice, muzica fiind considerată ca un fenomen de pluralitate, ajungîndu-se astfel la adevărata esență a esteticului artistic.

Elisabeta SUCIU

PROFIL

Un muzician pedagog — D. D. Stancu

Profilul de creator al lui D. D. Stancu se îmbină cu cel al interpretului și dascălului, reunind trei fețe ale unui același scop — pasiunea pentru a face iubită muzica. Cum? După pilda celor de la care a învățat, maeștrii cîntărilor corale — Vidu, Musicescu, Cucu și, mai ales, Ioan D. Chirescu. Este acea simplă unire a cunoașterii savante a elementelor ce alcătuiesc o partitură — armonie, polifonie, — cu exemplul de neîntrecut al melodiei și versului popular. Nu copierea artei folclorice, prin care nu s-ar putea întrece originalul, ci fidelitatea pentru imaginea clară a poeziei, pentru farmecul melodiei. Este, în această orientare, cuprinsă o mare și glorioasă tradiție românească, tănuită însă totdeauna de o modestie pe măsură. Adică, pentru a o pătrunde, o asemenea muzică cere să fie întîmpinată cu dragoste, să ostenești descifrînd-o, învățînd-o. E greu sau ușor? Răspunsul depinde de rezultatul final, de bucuria cîntului. D. D. Stancu caută mereu această mulțumire a omului, dedicîndu-i eforturile dascălului și compozitorului.